

Jaká je šance otěhotnět po 35. narozeninách?

Zatímco před 25 lety uváděly zdravotnické statistiky, že problémy s plodností má 6 až 8 % párů, dnes se tento počet pohybuje kolem 20 %. *„Hlavní příčinu vidíme v tom, že v roce 1989 byl průměrný věk prvorodičky necelých 23 let, v loňském roce poprvé dosáhl hranice 30 let. Stále vyšší počet žen odkládá své první těhotenství dokonce na dobu po svých 35. narozeninách. V posledních dvou dekadách tak výrazně přibylo žen, které první těhotenství odkládají do vyššího věku a následně zjišťují, že se jim otěhotnět nedaří,“* vysvětluje MUDr. Jan Štelcl, vedoucí lékař Institutu reprodukční medicíny Unica.

I přesto, že jsou ženy i muži průběžně informováni o poklesu plodnosti souvisejícím s postupujícím věkem, reprodukční chování příliš měnit nechtějí. *„Mohou za to zejména dva faktory: lidé výrazně přeceňují schopnost asistované reprodukce léčit neplodnost podmíněnou vyšším věkem. Nepřekvapuje to v době, kdy média prezentují celebrity, které mají dítě dávno po čtyřicátých narozeninách. Nezmiňují však, že ho mají velmi pravděpodobně díky darovaným vajíčkům. Zadruhé, zdravotnická osvěta má omezenou účinnost, pokud se populace domnívá, že se jí tento problém netýká. Hodně žen věří, že je pravidelné cvičení a zdravá životospráva ochrání před přirozeným a věkem podmíněným poklesem plodnosti,“* konstatuje doktor Štelcl. Protože tento pokles probíhá často bez jakýchkoliv příznaků, získávají ženy falešný pocit jistoty a založení rodiny nadále odkládají.

Neopominutelným faktorem je i dnešní životní styl. *„Ženy cestují, budují kariéru a stávají se ekonomicky nezávislými. Ve firmách je na ně vyvíjen tlak, aby netěhotněly. Často je snaha o otěhotnění zjišťována i při přijímacích pohovorech do zaměstnání, a to přesto, že je to nezákonné.“*

K pocitu, že je vše v pořádku, přispívá i užívání hormonální antikoncepce. *„Nebylo sice prokázáno, že by reprodukční funkci ženy zkracovala, může ale maskovat problémy s ovulací nebo předčasnou ovariální nedostatečností, která potkává 1 % fertálních žen,“* konstatuje odborník na reprodukční medicínu.

Kromě věku, který způsobuje pokles kvality i kvantity vajíček, ovlivňují ženskou plodnost i další faktory, zejména kouření a vyšší index tělesné hmotnosti (BMI), případně též nemoci související s reprodukčním zdravím. Nejčastější je endometrióza, při níž vzniká v dutině břišní chronický zánět, který může být doprovázen zjizvením a srůsty ve vejcovodech. Ty se pak stávají neprostupnými a brání kontaktu spermie s vajíčkem. Tělo také vytváří více bílých krvinek, které mohou likvidovat spermie; endometroidní cysty ve vaječnicích zase utlačují tkáň vaječníku a brání ovulaci nebo ničí zásobu vajíček. Zhoršena může být i kvalita děložní sliznice.

„Pokud je endometrióza diagnostikována, je důležité těhotenství dále neodkládat. Někdy bývá nutno odstranit endometroidní cysty laparoskopicky nebo tlumit tvorbu estrogenů, které aktivitu endometriózy podporují. Jedná se ale o dočasné řešení. Ideální je otěhotnět,“ upozorňuje MUDr. Štelcl.

Také u mužů dochází k poklesu kvality spermií podmíněnému věkem, stresem, alkoholem, kouřením a celkově nezdravým životním stylem. U nich je však situace o něco příznivější, protože současné metody asistované reprodukce dokážou vybrat kvalitní spermii i z velmi špatného vzorku. *„Kombinujeme metodu MACS, která pomocí magnetického pole odstraní ze vzorku spermatu poškozené spermie nebo ty, které jsou ve stádiu své programované buněčné smrti. Z těch zbývajících pak vybereme tu nejživotiaschopnější a zavedeme ji přímo do vajíčka,“* popisuje dr. Štelcl.

Současná reprodukční medicína dokáže pomoci vysokému procentu párů. *„Základním faktorem ovšem stále zůstává věk,“* upozorňuje MUDr. Jan Štelcl z Institutu reprodukční medicíny Unica a dodává: *„Průměrný věk ženy, která se u nás léčí, je aktuálně 34 let. Často nás vyhledávají páry, které již zkoušely štěstí na jiných klinikách a jejich léčba je tedy komplikovanější. Většinou dokážeme pomoci. Pokud ovšem tělo ženy již není schopno vyprodukovat kvalitní vajíčko, což se často děje právě u pacientek nad 35 let, nezbývá než využít vajíčka od dárkyně, případně dítě adoptovat. Jestliže to tedy situace alespoň trochu dovolí, doporučuji ženám uvažovat o dítěti nejpozději kolem třicítky,“* uzavírá MUDr. Štelcl.

